



**INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI O‘ZLASHMALARNING  
LINGVOKULTUROLOGIK VA TIPOLOGIK TAHLILI ( MEDIA VA INTERNET  
DISKURSI MATERIALI ASOSIDA)**

**Ochilova Sotima**

*Termiz davlat universiteti talabasi  
[ochilovasotima04@gmail.com](mailto:ochilovasotima04@gmail.com)*

**IMPROVEMENT OF DIAGNOSTIC APPROACHES AND SURGICAL  
TREATMENT METHODS IN PATIENTS WITH SCIATIC NERVE INJURIE**

**Ochilova Sotima**

*Student of Termez State University  
[ochilovasotima04@gmail.com](mailto:ochilovasotima04@gmail.com)*

**ANNOTATSIYA.** Mazkur maqolada ingliz va o‘zbek tillaridagi o‘zlashma birliklarning lingvokulturologik hamda tipologik xususiyatlari media va internet diskursi materiallari asosida tahlil qilinadi. Globalizatsiya, raqamli kommunikatsiya va internet texnologiyalarining rivojlanishi natijasida ikki tilda ham yangi leksik birliklarning faol kirib kelishi kuzatilmoqda. Tadqiqotda o‘zlashmalarning semantik, strukturaviy va madaniy jihatlari qiyosiy tahlil qilinib, ularning milliy til va madaniyatdagi o‘rni yoritiladi. Shuningdek, media va internet diskursida qo‘llanilayotgan inglizcha va o‘zbekcha o‘zlashmalarning tipologik umumiyliklari hamda farqli jihatlari aniqlanadi.

**ABSTRACT.** This article examines the linguocultural and typological characteristics of borrowings in the English and Uzbek languages based on media and Internet discourse materials. Under the conditions of globalization and the rapid development of digital communication, new lexical units are actively entering both languages. The study provides a comparative analysis of the semantic, structural, and cultural features of borrowings and determines their role in shaping the modern linguistic worldview. The research identifies common and distinctive typological features of borrowings in English and Uzbek.

**Kalit so‘zlar:** o‘zlashma, lingvokulturologiya, tipologik tahlil, media diskursi, internet diskursi, globalizatsiya, leksik birlik, neologizm, madaniyat, kommunikatsiya.

**Keywords:** borrowing, linguoculturology, typological analysis, media discourse, Internet discourse, globalization, lexical unit, neologism, culture, communication.

**Kirish**

XXI asr axborot asri sifatida til taraqqiyotiga mislsiz ta’sir ko‘rsatmoqda. Internet, ijtimoiy tarmoqlar, elektron ommaviy axborot vositalari va global kommunikatsiya jarayonlari natijasida tillararo aloqalar kuchaydi. Bunday sharoitda o‘zlashma so‘zlar til tizimining eng faol qatlamlaridan biriga aylandi. Ayniqsa, ingliz tilining xalqaro kommunikatsiya vositasi.

sifatidagi mavqei dunyo tillariga, jumladan o'zbek tiliga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. O'zlashmalar nafaqat tilning leksik tarkibini boyitadi, balki ma'lum bir xalqning madaniyati, dunyoqarashi va ijtimoiy qadriyatlarini ham aks ettiradi. Shu sababli o'zlashmalarni lingvokulturologik nuqtai nazardan o'rganish bugungi tilshunoslikning dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur tadqiqotning maqsadi ingliz va o'zbek tillaridagi o'zlashmalarni media hamda internet diskursi misolida qiyosiy-tipologik va lingvokulturologik jihatdan tahlil qilishdan iborat.

### **Tadqiqot metodologiyasi**

Tadqiqot davomida qiyosiy-tipologik tahlil, tavsifiy metod, lingvokulturologik tahlil, diskursiv tahlil va kontent-analiz usullaridan foydalanildi. Material sifatida internet nashrlari, yangilik portallari, ijtimoiy tarmoqlar va bloglarda uchraydigan zamonaviy leksik birliklar tanlab olindi. O'zlashmalar va ularning lingvokulturologik mohiyati. Lingvokulturologiya til va madaniyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni o'rganuvchi fan sifatida til birliklarida aks etgan milliy-madaniy xususiyatlarni tadqiq etadi. O'zlashma birliklar esa madaniyatlararo aloqalarning lingvistik natijasi sifatida namoyon bo'ladi.

Ingliz tilida fransuz, lotin, yunon, ispan va boshqa tillardan o'zlashgan ko'plab so'zlar mavjud. Masalan: restaurant, ballet, regime, café, entrepreneur. Mazkur birliklar ingliz tilining ko'p madaniyatli tabiatini namoyon etadi. O'zbek tilida esa tarixiy taraqqiyot davomida arab, fors-tojik, rus va so'nggi davrda ingliz tilidan ko'plab o'zlashmalar kirib kelgan: maktab, madaniyat, universitet, kompyuter, marketing, startap, bloger, kontent

Bu birliklar jamiyatdagi siyosiy, iqtisodiy va madaniy o'zgarishlarning tilga ta'sirini aks ettiradi. Media va internet diskursida o'zlashmalarning faollashuvi. Raqamli kommunikatsiya muhitida yangi tushunchalar va texnologiyalar paydo bo'lishi bilan yangi leksik birliklarga ehtiyoj ortmoqda. Ijtimoiy tarmoqlarda quyidagi birikmalar keng tarqalgan: kontent yaratish, podkast yozish, blog yuritish, trendga chiqish, onlayn kurs, digital marketing.

Bunday birliklar zamonaviy raqamli madaniyatning tilga ta'sirini ko'rsatadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ingliz tilidagi ayrim birliklar o'zbek tiliga kirib kelganda ma'lum semantik transformatsiyaga uchraydi. Masalan:

Trend so'zi ingliz tilida "umumiy rivojlanish yo'nalishi" ma'nosida qo'llansa, internet diskursida o'zbek tilida asosan "ommabop mavzu" ma'nosida ishlatiladi.

Bloger so'zi ingliz tilida oddiy internet muallifini anglatasa, o'zbek media makonida ko'pincha "ijtimoiy ta'sir kuchiga ega shaxs" ma'nosida ham qo'llanadi.

Bu holat o'zlashmalarning qabul qiluvchi madaniyat ta'sirida yangi semantik qirralar kasb etishini ko'rsatadi. Masalan, "digital marketing", "target auditoriya", "onlayn platforma", "IT mutaxassisi" kabi birliklar bugungi media diskursining ajralmas qismiga aylangan.

### **Muhokama**

Globalizatsiya sharoitida ingliz tilining xalqaro mavqei o'zbek tilining leksik rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Biroq o'zlashmalarni qabul qilish jarayoni passiv emas, balki milliy madaniyat va til me'yorlari bilan uyg'unlashgan holda amalga oshadi. Shu bois o'zlashmalar milliy tilning boyishiga xizmat qiluvchi omillardan biri sifatida baholanishi.

mumkin. Biroq haddan tashqari va nazoratsiz o'zlashish milliy tilning ichki imkoniyatlarini cheklashi mumkin. Shu sababli yangi birliklarni me'yorlashtirish va ularning muqobil variantlarini ishlab chiqish muhim vazifa bo'lib qolmoqda.

**Xulosa.** Tadqiqot natijasida quyidagi xulosalarga kelindi:

Media va internet diskursi ingliz va o'zbek tillarida o'zlashmalar tarqalishining asosiy manbalaridan biridir. O'zlashmalar yangi texnologiyalar, iqtisodiyot, marketing va raqamli kommunikatsiya sohalarida ayniqsa faol qo'llaniladi. Ingliz va o'zbek tillaridagi o'zlashmalar tipologik jihatdan nomlash ehtiyoji, kommunikativ qulaylik va xalqaro xarakter kabi umumiy xususiyatlarga ega. Lingvokulturologik nuqtai nazardan o'zlashmalar milliy madaniyat ta'sirida semantik transformatsiyaga uchraydi. O'zlashmalar til taraqqiyotining tabiiy natijasi bo'lib, ular global va milliy madaniyatlar o'rtasidagi o'zaro aloqani aks ettiradi.

### Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mahmudov N. Til va madaniyat. – Toshkent: Ma'naviyat, 2013.
2. Safarov Sh. Kognitiv tilshunoslik. – Toshkent, 2006.
3. Maslova V.A. Lingvokulturologiya. – Moskva: Akademiya, 2001.
4. Crystal D. English as a Global Language. – Cambridge University Press, 2012.
5. Haugen E. The Analysis of Linguistic Borrowing // Language. – 1950. – Vol. 26.
6. Weinreich U. Languages in Contact. – New York: Linguistic Circle of New York, 1953.
7. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – Волгоград, 2002.

